

УДК 364-78-053.2

Попович В. М.¹, Лященко І. С.²

¹ д-р філос. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. СН-225 ЗНТУ

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ В УПРАВЛІННІ – СЛУЖБІ У СПРАВАХ ДІТЕЙ

Сучасна соціальна робота перебуває на етапі активного розвитку теоретичних положень та практичних досягнень. Стрімкий розвиток соціальної роботи зумовлюється соціальним замовленням суспільства, потребами соціуму, зокрема пільгових та вразливих категорій суспільства. Соціальна політика України постійно вдосконалюється в цьому напрямку, про що свідчать нормативно – правові акти останніх років, якими затверджуються інноваційні методи в роботі управління – служби у справах дітей, направлені на захист прав та інтересів неповнолітніх дітей.

Одним з інноваційних методів роботи з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, є альтернативна форма влаштування дітей, яка називається патронат над дитиною.

Патронатна форма виховання дітей визначається главою 20 Сімейного кодексу України та прийнятою постановою Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 року №148 «Деякі питання здійснення патронату над дитиною», як тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин.

Патронат над дитиною передбачає надання в сім'ї патронатних вихователів тимчасового догляду, виховання та реабілітації для дитини, яка опинилася в складних життєвих обставинах (наси́льство, бездоглядність, загроза життю і здоров'ю, проблеми з житлом, хвороба батьків або їх ув'язнення тощо). Максимальний термін перебування дитини у сім'ї патронатного вихователя не може перевищувати шести місяців. У цей же час кваліфіковані фахівці надають комплексну підтримку біологічній родині дитини у вирішенні проблем з метою повернення дитини у біологічну родину. Якщо ж повернення в рідну сім'ю є неможливим, для дитини підбираються інші альтернативні форми сімейного виховання – усиновлення, опіка/піклування, прийомна сім'я чи дитячий будинок сімейного типу.

Іншою альтернативною формою виховання дітей, яку також можна вважати одним із інноваційних методів роботи управління – служби у справах дітей, є наставництво.

Під наставництвом розуміється добровільна безоплатна діяльність наставника з надання дитині, яка проживає у закладі, індивідуальної підтримки та допомоги, насамперед у підготовці до самостійного життя.

Метою наставництва є підготовка дитини, яка проживає у закладі, до самостійного життя шляхом розвитку її фізичного, духовного та інтелектуального потенціалу, впевненості у власних силах, формування культурних і моральних цінностей. Свою діяльність наставник здійснює на території інтернатного закладу, в якому перебуває дитина за умови попередньої згоди дитини.

Один із інноваційних методів, який застосовує у своїй діяльності управління – служба у справах дітей, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 р. № 800 «Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю», у якій врегульовано порядок здійснення заходів соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Для організації соціального захисту дитини, яка перебуває у складних життєвих обставинах, і надання підтримки її сім'ї (у разі наявності) протягом

двох тижнів після взяття дитини на облік службою у справах дітей утворюється міждисциплінарна команда з числа працівників суб'єктів виявлення та/або організації соціального захисту дітей, до повноважень яких належить надання послуг дітям, сім'ям з дітьми, насамперед спеціалістів служби у справах дітей, соціального закладу та/або фахівця із соціальної роботи, педагогічних працівників закладів освіти, медичних працівників відповідно до пропозицій керівників суб'єктів виявлення та/або організації соціального захисту дітей. Персональний склад міждисциплінарної команди затверджується на засіданні комісії з питань захисту прав дитини за поданням служби у справах дітей.

Основними завданнями міждисциплінарної команди є:

- розроблення, виконання, систематичний (щоквартальний) перегляд і коригування індивідуального плану соціального захисту дитини, яка перебуває у складних життєвих обставинах (далі – індивідуальний план), із забезпеченням відповідності її найкращим інтересам, а також плану соціального супроводу сім'ї дитини;

- ініціювання в разі потреби та складності випадку розгляду питання щодо соціального захисту дитини, яка перебуває у складних життєвих обставинах, на засіданні комісії з питань захисту прав дитини.

Таким чином, на сьогоднішній день інноваційні методи у роботі управління – служби у справах дітей направлені на запобігання потраплянню дітей до державних інституційних закладів, а також на організацію ефективної взаємодії усіх суб'єктів соціальної роботи для подолання або мінімізації складних життєвих обставин сімей з дітьми.